

EKO TOPLANE
BANJA LUKA

**TRANZICIJA U ODRŽIVE I PAMETNE SISTEME DALJINSKOG
GRIJANJA - PRIMJER GRADA BANJA LUKA**

Dejan Jovišević, PMP
Tehnički direktor

Šta smo zatekli ...

Probleme ...

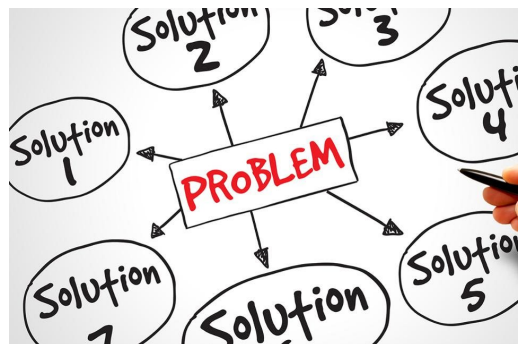

- ▶ Istrošena oprema - kroz dugo godina eksploatacije
- ▶ Skup i ekološki neprihvatljiv energent - mazut
- ▶ Loše upravljanje procesima - zbog manjka automatizacije
- ▶ Nezadovoljni korisnici- loš kvalitet isporuke toplotne energije
- ▶ Veoma kratko vrijeme za odgovor na zahtjeve tendera grada Banja Luka
- ▶ Kritično vrijeme za integraciju

Šta smo uradili ...

Problem
Analysis
Solution

I prihvatili smo
izazove.....

- ▶ Transfer sa fosilnog goriva na obnovljivi izvor energije - biomasu
- ▶ Prelazak na modernu i pouzdanu tehnologiju
- ▶ Ulazak u proces automatizacije - u proizvodnji i distribuciji toplotne energije
- ▶ Uspostavljanje novog preduzeća za daljinsko grijanje grada
- ▶ Prelazak sa starog i zaostalog na moderan i profesionalan način upravljanja
- ▶ Implementacija novog tarifnog sistema i opštih tehničkih uslova poslovanja
- ▶ Implementacija standarda ISO 9001, ISO 45001, ISO 18001

Primjenjeni poslovni model

- ▶ Strateško partnerstvo sa gradom na 49 godina
- ▶ JPP 51% IEE corp. /49% grad Banja Luka
- ▶ Novi tarifni sistem
- ▶ Garantovana isporuka 80 000 t drvene biomase/godišnje
- ▶ Domaći energent
- ▶ 24 -satni režim grijanja

Tržište

- ▶ 19 394 privatnih korisnika
- ▶ 1 000 poslovnih korisnika
- ▶ Cca. 1 550 000 m² površine
- ▶ Procenat naplate- 90 % sa trendom rasta
- ▶ Zaustavljen trend isključenja
- ▶ Prošla sezona - 240 novih korisnika, 14 400 m²

Tranzicija

- ▶ Cca. 18 000 tona mazuta je korišteno po grijnoj sezoni - prije ovog projekta
- ▶ Cca. 57 000 tona emisije CO₂ po sezoni

- ▶ Skoro CO₂ neutralan sistem
- ▶ Emisija dimnih gasova u dozvoljenim granicama vezano za zaštitu zdravlja i okoline - mjerenja urađena od strane certifikovanih institucija

Mjerenja kvaliteta vazduha:

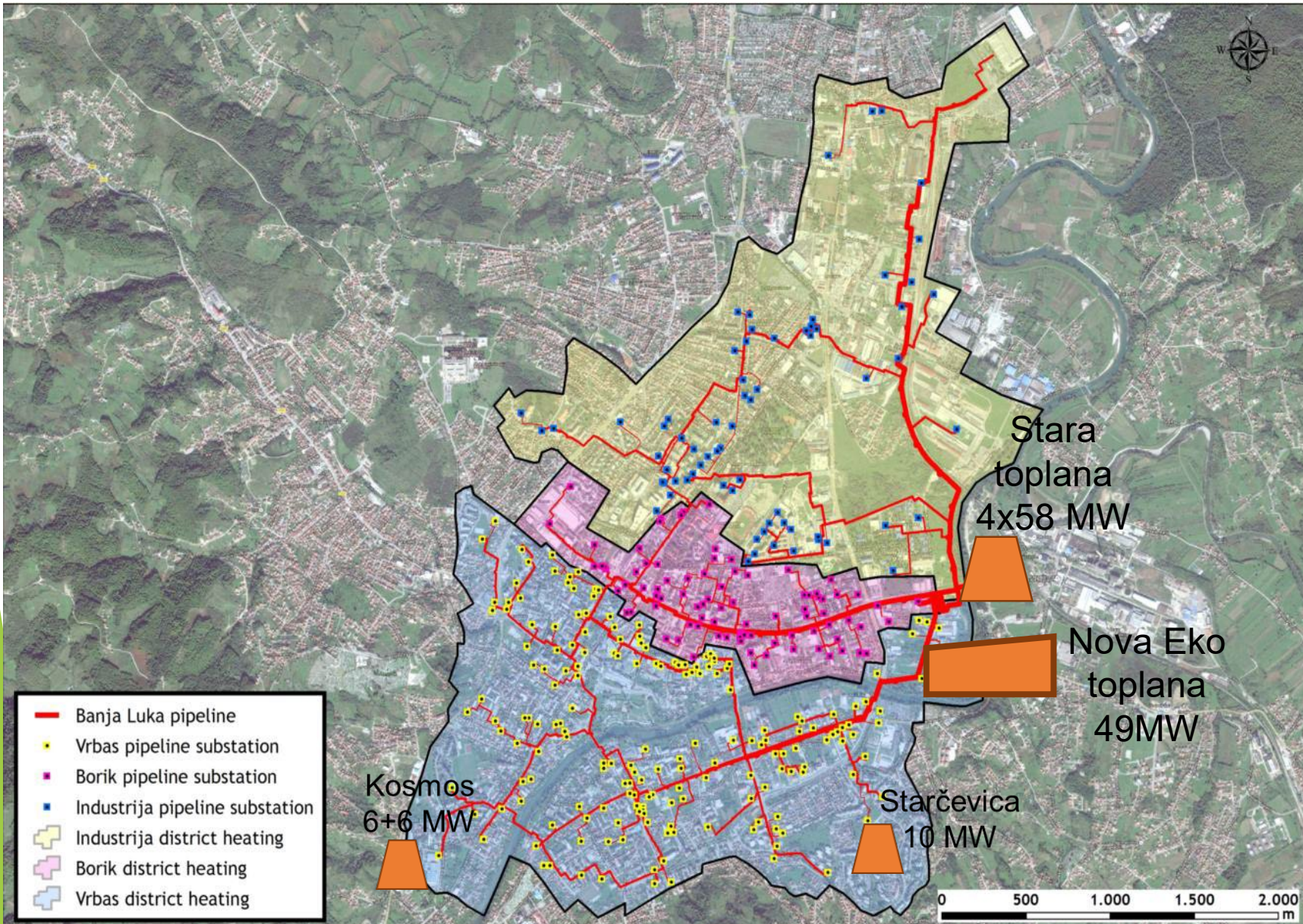
Godina	CO (mg/m ³)	SO ₂ (µg/m ³)
2015	1,046	25,302
2016	1,154	25,266
2018	0,55	8,400

Prema Institutu za Građevinarstvo Banja Luka , certificovana institucija
Izvor: <http://www.banjaluka.rs.ba/> - zvanični web site grada Banja Luka

SISTEM DALJINSKOG GRIJANJA BANJA LUKA

- ▶ Površina grada 24,25 km²
- ▶ SDG pokriva 10,7 km² ili 44 %
- ▶ 4 proizvodna objekta
- ▶ Kapacitet na biomasu 65MW
- ▶ 3 primarna vrelovoda
- ▶ 370 podstanica
- ▶ 45 km primarnog cjevovoda
- ▶ 110 km sekundarnog cjevovoda
- ▶ Instalirana snaga 200 MW
- ▶ Grijna površina 1 550 000 m²
- ▶ Srednja vanjska temperatura tokom sezone 6-7 °C
- ▶ Prosječno opterećenje tokom sezone za 24 režim 42MW
- ▶ Sezonska proizvodnja 190 GWh

LOGISTIČKI CENTAR

- ▶ Površina 46 000 m²
- ▶ Pozicioniran na teritoriji grada Banja Luka , 2 km od Eko Toplane
- ▶ Ugovor o najmu na 10 (+10) godina
- ▶ Ekskluzivni ugovor sa JP Srpske Šume
- ▶ Ugovor na 10 (+10) godina na 80 000 t/godišnje
- ▶ Godišnja potrošnja drvne sječke za sistem daljinskog grijanja Banja Luka je 80,000 t

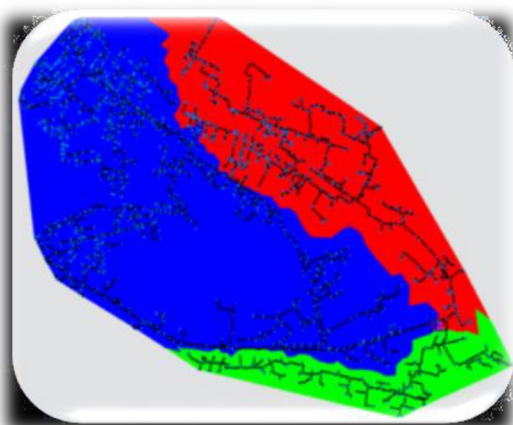
DISTRIBUTIVNA MREŽA

Osnovne aktivnosti provedene na početku projekta:

- ▶ Tehnički pregled svih podstanica i vrelovoda
- ▶ Kreiranje GIS-a za distributivnu mrežu
- ▶ Kreiranje termohidrauličkog modela mreže u TERMIS-u
- ▶ Kreiranja plana automatizacije podstanica

Dinamička kalibracija termohidrauličkog modela

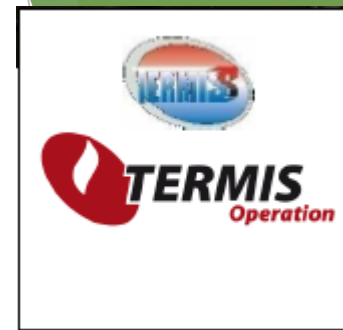
Optimizacija u realnom vremenu

Naš cilj:

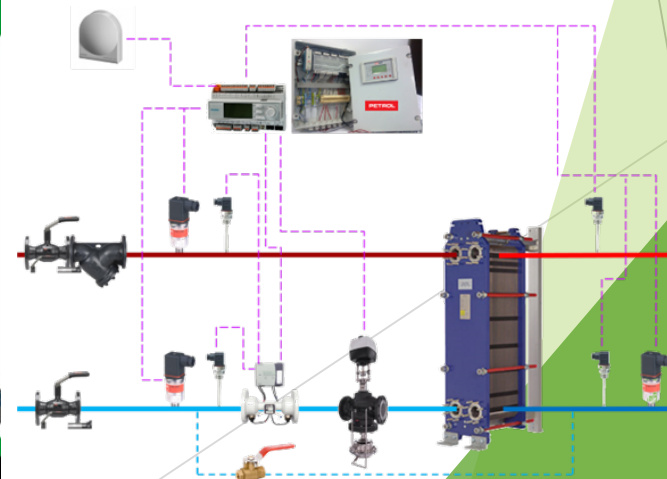
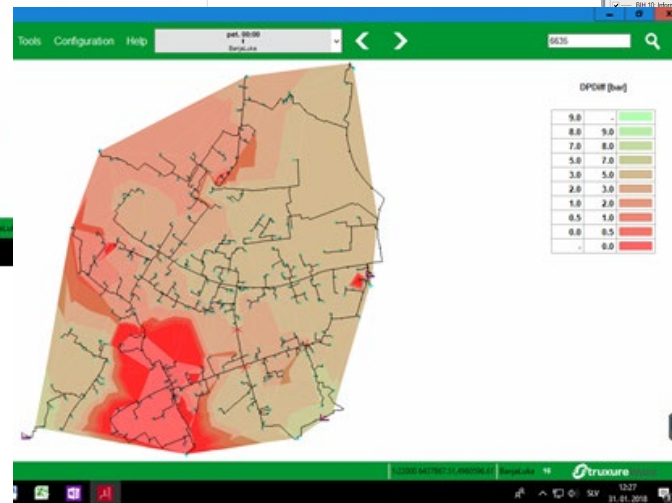
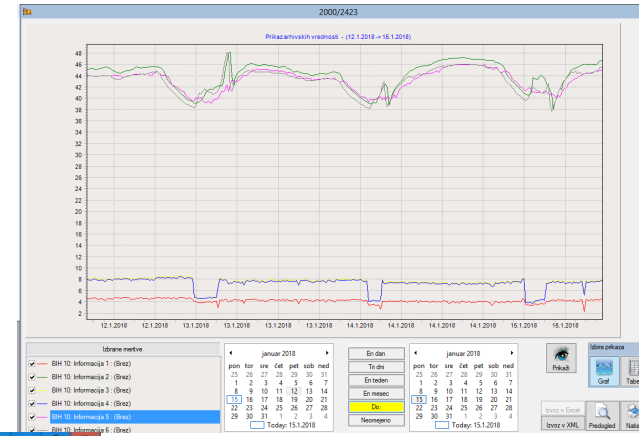
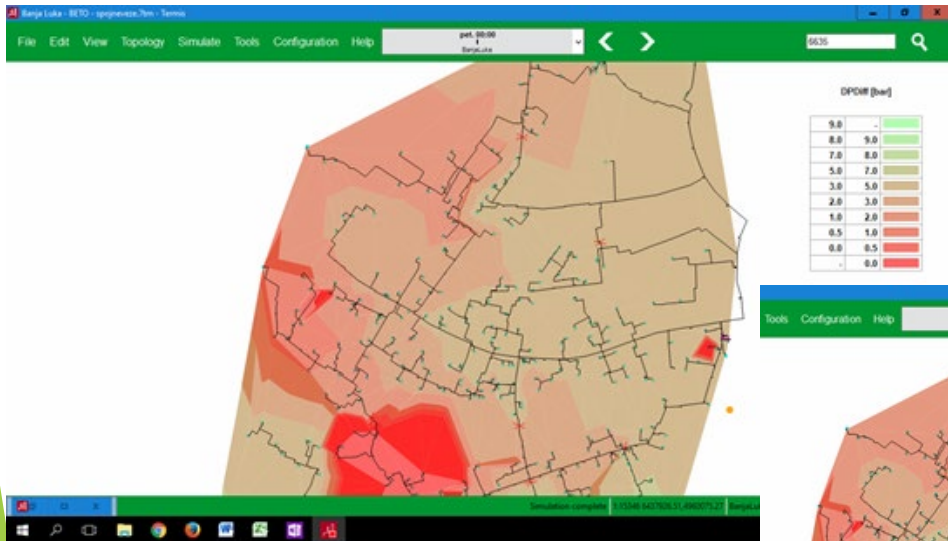
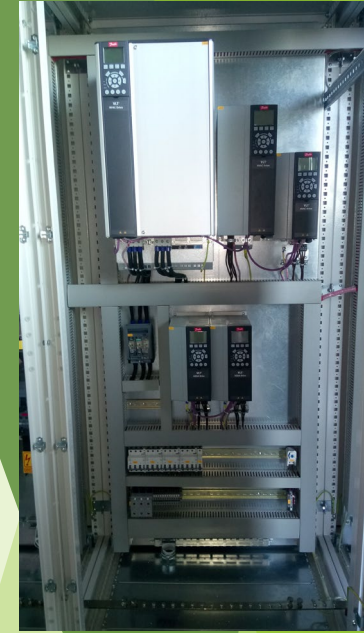
Potpuna optimizacija i poboljšanje poslovnog modela

Partner i konsultant

Trenutne aktivnosti:

- ▶ Aktivna upotreba TERMIS-a kroz simulacije rada za planiranje investicija
- ▶ Automatizacija 34 TP + 70 compact TP (djelimično pripremljene) koje ukupno pokrivaju cca.50% instalirane snage - projekat u inicijalnoj fazi
- ▶ SCADA sistem za distributivnu mrežu- projekat u inicijalnoj fazi

Kontrola i nadzor

Moderan i pouzdan komandno kontrolni centar je projektovan da podrži sve proizvodne objekte i distributivnu mrežu u sistemu Eko Toplane Banja Luka

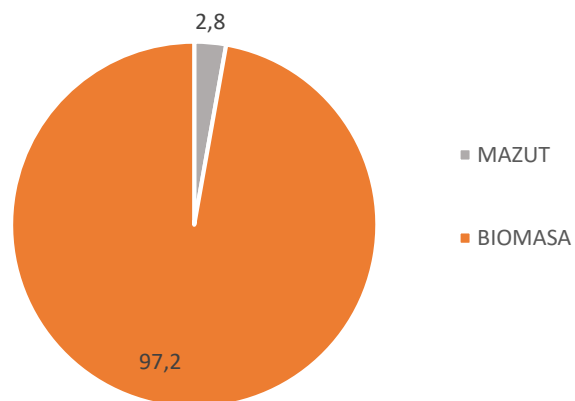

Podaci za sezonu 2018/19

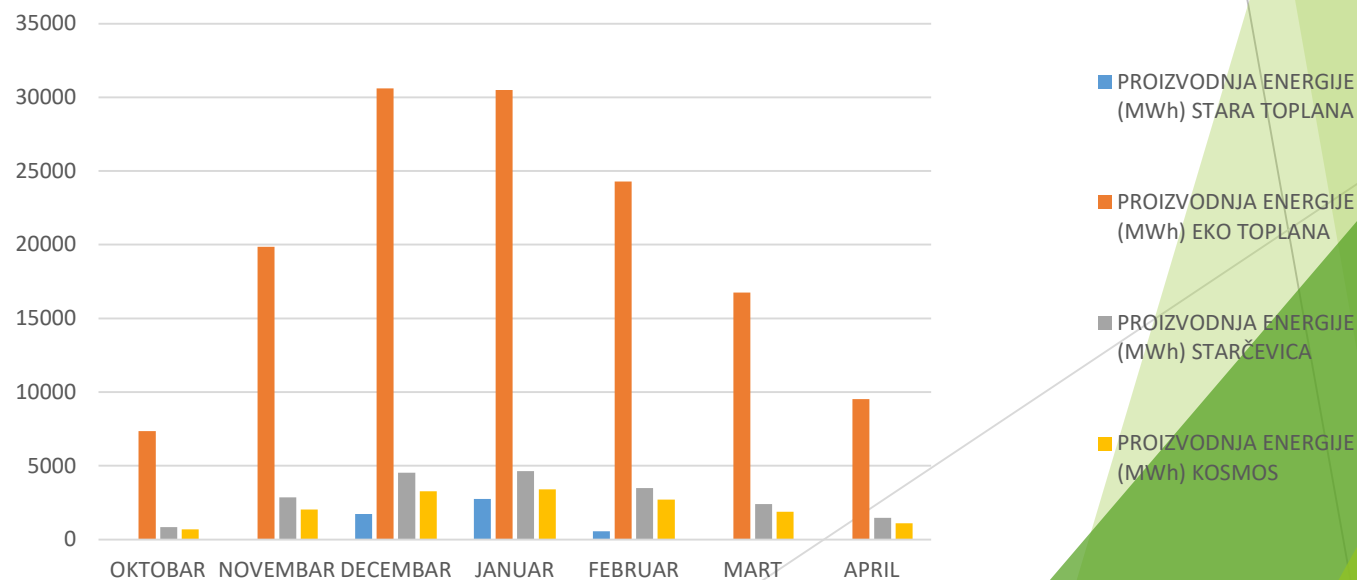
PROIZVODNJA ENERGIJE (%)

	PROIZVODNJA ENERGIJE (MWh)			
	STARA TOPLANA	EKO TOPLANA	STARČEVICA	KOSMOS
OKTOBAR	0	7359	847	687
NOVEMBAR	0	19856	2847	2037
DECEMBAR	1718	30606	4520	3279
JANUAR	2750	30503	4629	3409
FEBRUAR	545	24289	3478	2698
MART	0	16763	2390	1880
APRIL	0	9515	1463	1099
UKUPNO	5013	138891	20174	15089

UKUPNO BIOMASA 174153
UKUPNO MAZUT 5013
UKUPNO PROIZVODNJA 179166

PROIZVODNJA ENERGIJE PO OBJEKTIMA (MWh)

Naučene lekcije ...

Logistika biomase

- ▶ Kontrola kvaliteta biomase - drvene sječke, veliki uticaj na efikasnost i kvalitet proizvodnog procesa
- ▶ Logistika biomase- prijem-obrađivanje-transport, veliki uticaj na proizvodni proces
- ▶ Upravljanje logističkim centrom - pravilnim upravljanjem postiže se mnogo na efikasnosti cijelog procesa proizvodnje

Proizvodnja i distribucija

- ▶ Automatizacija podstanica, neophodan proces da bi se postigla kompletna energetska efikasnost
- ▶ Automatsko balansiranje mreže SDG , neophodan faktor za efikasniju i kvalitetniju distribuciju toplotne energije

Pravno -administrativni okvir

- ▶ Lokalna uprava kao veoma bitan činioac i neophodan partner
- ▶ Tarifni model - neophodno prilagođenje uslovima tržišta
- ▶ Edukacija korisnika - veoma bitna za dobijanje povjerenja od strane korisnika
- ▶ Marketing - prisutnost u medijima

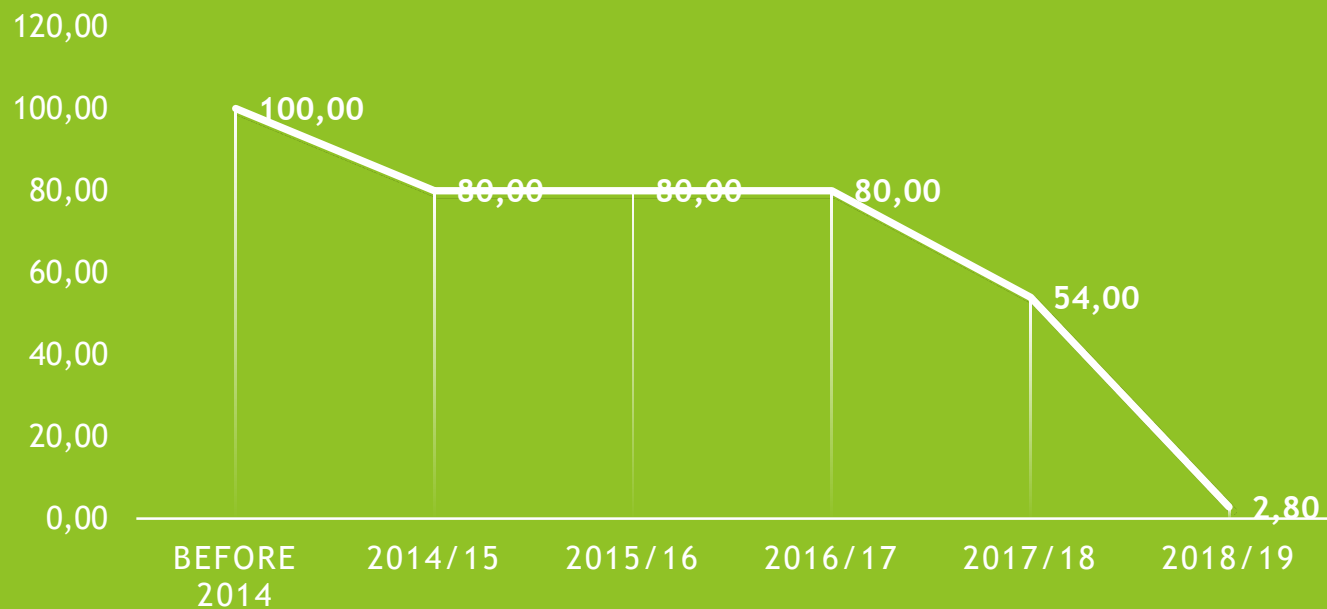

	PROIZVODNJA ENERGIJE (%)	
	MAZUT	BIOMASA
OKTOBAR	0,00	100,00
NOVEMBAR	0,00	100,00
DECEMBAR	4,28	95,72
JANUAR	6,66	93,34
FEBRUAR	3,23	96,77
MART	0,00	100,00
APRIL	0,00	100,00
SEZONA	2,8	97,20

Bioenergy in EU

TREND POTROŠNJE - MAZUT (%)

According to Eurostat forecasts and calculations by the European Biomass Association, bioenergy will account for 12 percent of the EU's final energy supply in 2018, while all other renewable energy sources will reach 7 percent. Converted to calendar days, Europe's energy mix for 2018 in calendar days is as follows:

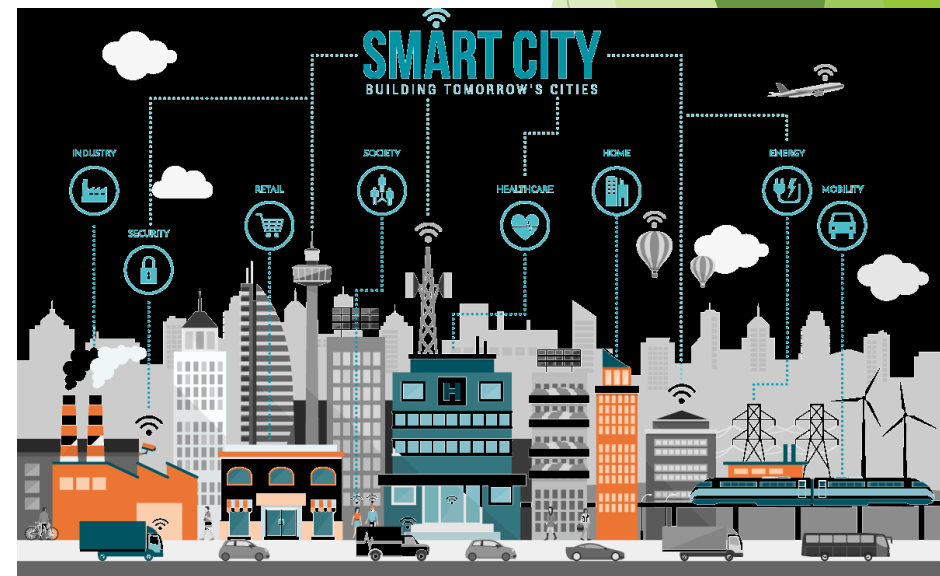
- Fossil and nuclear energy, 293 days – January 1 to October 19
- Renewables excluding bioenergy, 29 days – October 20 to November 18
- Bioenergy, 43 days – November 19 to December 31 which is two extra days compared to 2017

Šta želimo postići ...

- ▶ Punu kontrolu toka toplotne energije od izvora do korisnika
- ▶ Punu automatizaciju distributivne mreže
- ▶ Postati prepoznatljiva i respektabilna firma u oblasti daljinskog grijanja
- ▶ Postati prepoznatljiv činioc u oblasti ekologije i zaštite životne sredine
- ▶ Biti dio kompletno održivog sistema kroz socijalni i ekonomski razvoj i zaštitu životne sredine

Osnovni cilj je što efikasniji sistem organizacije i poslovanja, sa što nižim fiksnim i varijabilnim troškovima u upravljanju sistemom.

Naš cilj je...BANJA LUKA

HVALA NA PAŽNJI

PITANJA ?